

Oznamovanie protispoločenskej činnosti

(všeobecná informácia)

Dňa 1.3.2019 nadobudol účinnosť zákon č. 54/2019 Z. z. o ochrane oznamovateľov protispoločenskej činnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Zákon upravuje podmienky poskytovania ochrany v pracovnoprávnom vzťahu v súvislosti s oznamovaním kriminality a/alebo inej protispoločenskej činnosti, upravuje práva a povinnosti osôb pri oznamovaní protispoločenskej činnosti a zriadenie, postavenie pôsobnosť Úradu pre ochranu oznamovateľov protispoločenskej činnosti.

Definovanie základných pojmov

Nový zákon vymedzuje základné pojmy:

- **Oznamovateľ** - je fyzická osoba, ktorá v dobrej viere urobí oznámenie orgánu príslušnému na prijatie oznámenia, úradu alebo zamestnávateľovi; za oznamovateľa sa považuje aj blízka osoba oznamovateľa, ktorá je v pracovnoprávnom vzťahu k tomu istému zamestnávateľovi ako oznamovateľ, k zamestnávateľovi, ktorý je závislou osobou vo vzťahu k zamestnávateľovi oznamovateľa alebo k zamestnávateľovi, ktorý je založený alebo zriadený zamestnávateľom oznamovateľa.
- **Oznámenie** - je uvedenie skutočností, o ktorých sa fyzická osoba - zamestnanec dozvedela v súvislosti s výkonom svojho zamestnania, povolania, postavenia alebo funkcie alebo v súvislosti s činnosťou vo verejnom záujme a ktoré sa týkajú protispoločenskej činnosti.
- **Kvalifikované oznámenie** - je oznámenie, ktoré môže prispieť alebo prispelo k objasneniu **závažnej protispoločenskej činnosti** alebo k zisteniu alebo k usvedčeniu jej páchatela.
- **Závažná protispoločenská činnosť** je:
 - trestný čin poškodzovania finančných záujmov Európskej únie podľa § 261 až 263 Trestného zákona, trestný čin machinácií pri verejnom obstarávaní a verejnej dražbe podľa § 266 až 268 Trestného zákona, trestné činy verejných činiteľov podľa § 326 až 327a Trestného zákona alebo trestné činy korupcie podľa § 328 až 336b Trestného zákona,
 - trestný čin, za ktorý Trestný zákon ustanovuje trest odňatia slobody s hornou hranicou trestnej sadzby prevyšujúcou tri roky,
 - správny delikt, za ktorý možno uložiť pokutu s hornou hranicou určenou výpočtom alebo
 - správny delikt s hornou hranicou pokuty vo výške najmenej 30 000 eur.
- **Konanie v dobrej viere** - je konanie fyzickej osoby, ktorá vzhľadom na okolnosti, ktoré sú jej známe, a vedomosti, ktoré v čase oznámenia má, sa odôvodnene domnieva, že uvádzané skutočnosti sú pravdivé; v pochybnostiach sa konanie považuje za konanie v dobrej viere, dovedy, kým sa nepreukáže opak.

Významnou zmenou oproti predošlej právnej úprave (zákon č. 307/2014 Z. z. o niektorých opatreniach súvisiacich s oznamovaním protispoločenskej činnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov) je prenos kompetencií z orgánov inšpekcie práce na nový **Úrad na ochranu oznamovateľov protispoločenskej činnosti**. Tento nezávislý orgán štátnej správy s celoštátnou pôsobnosťou bude poskytovať ochranu oznamovateľom, kontrolovať dodržiavanie zákona, poskytovať odborné stanoviská a poradenstvo k aplikácii zákona, robiť osvetu v oblasti poskytovania ochrany, poskytovať odmenu oznamovateľovi, či predkladať Národnej rade Slovenskej republiky správu o svojej činnosti.

Forma oznámenia protispoločenskej činnosti

Oznámenie protispoločenskej činnosti možno urobiť jedným z nasledovných spôsobov:

- podaním kvalifikovaného oznámenia o závažnej protispoločenskej činnosti, ktorá je trestným činom; zákon taxatívne vymenúva dotknuté trestné činy:
 - trestné činy korupcie,
 - trestné činy verejných činiteľov,
 - trestný čin poškodzovania finančných záujmov Európskej únie,
 - trestný čin machinácií pri verejnom obstarávaní a verejnej dražbe,
 - trestný čin za ktorý možno uložiť trest odňatia slobody nad 3 roky,
- podaním kvalifikovaného oznámenia o závažnej protispoločenskej činnosti, ktorá je správnym deliktom - jedná sa o vybraný správny delikt, za ktorý možno uložiť pokutu s hornou hranicou vo výške najmenej 30 000 eur, resp. o správny delikt, za ktorý možno uložiť pokutu s hornou hranicou určenou výpočtom alebo
- oznámením protispoločenskej činnosti zamestnávateľovi v rámci vnútorného systému preverovania oznámení.

V tejto súvislosti ÚNSK vydal Smernicu o vnútornom systéme vybavovaní oznámení protispoločenskej činnosti v podmienkach Nitrianskeho samosprávneho kraja a organizácií v jeho zriaďovateľskej pôsobnosti.

Zodpovednou osobou pre Gymnázium Janka Kráľa, Ul. SNP 3, Zlaté Moravce, ktorá plní úlohy zamestnávateľa podľa § 10 ods. 4 až 7 a podľa § 11 zákona je **hlavný kontrolór NSK**.

Oznámenie je možné podať:

- **elektronickou poštou** zaslanou na adresu oznamovanie@unsk.sk, ktorá je dostupná nepretržite 24 hodín denne,
- **poštou** zaslanou na adresu Úrad NSK, hlavný kontrolór NSK, Rázusova 2A, 949 01 Nitra, pričom na obálke je potrebné uviesť upozornenie „DO RÚK HLAVNÉHO KONTROLÓRA NSK - NEOTVÁRAŤ“,

- **poštou** zaslanou na sekretariát predsedu NSK, pričom na obálke je potrebné uviesť upozornenie „DO RÚK PREDSEDU NSK - NEOTVÁRAŤ“.

Spôsob podania oznámenia podľa písm. c) je možné využiť len v prípade, ak oznámenie smeruje proti hlavnému kontrolórovi NSK.